

Motion angående prissättning av klimatavtrycket i upphandlingar och energirelaterad verksamhet

Bakgrund

I Sollentuna kommun har vi antagit några fundamentala och viktiga mål. I vår miljöpolicy anges att;

"Sollentuna kommun ska vara den första kommunen i landet som tillgodoser sina behov utan att tära på jordens resurser" och i vår klimatpolicy att;

"Nettoutsläppen av växthusgaser behöver reduceras och minska till noll i en takt som innebär att den globala temperaturökningen inte överstiger 1,5 grader Celsius. Detta kräver kraftfulla åtgärder".

Det räcker inte med att sätta upp mål om att minska klimatpåverkan från kommunens verksamheter. Det måste också finnas vägledningar och lämpliga verktyg för att målen ska påverka verkliga beslut. Ett sådant verktyg är den metod som här beskrivs för att beakta den klimatkostnad som en åtgärd innebär. Den ska kunna användas i samband med upphandlingar, val av energisystem, mm dvs i sammanhang där påtagliga kopplingar finns till klimatpåverkan och där underlagsdata för en sådan kalkyl kan erhållas. Klimatkostnaden ska hanteras på samma sätt som när vi i våra kalkyler tillämpar anvisade avkastningskrav. Först då får inblandade i beslutsprocessen kunskap om olika handlingsalternativs klimatpåverkan.

När kan ett pris på klimatpåverkande utsläpp ha betydelse? Det kan gälla i samband med investeringar i solceller, energieffektiviserande åtgärder, val mellan fjärrvärme och värmepumpar för fastigheternas uppvärmning, materialval vid nyproduktion av byggnader och anläggningsarbeten (betong har t.ex. mycket stor klimatpåverkan), upphandling av transporttjänster, mm.

Var man kan få tag på data om energislagens klimatpåverkan anges i bilaga 1, liksom ett underlag för prisvärdering av klimatpåverkan.

Med anledning av ovan, och med underlag från bilaga, föreslår Miljöpartiet följande beslut:

- Miljökostnad för klimatpåverkan ska ingå i den ekonomiska kalkylen för kommunens förvaltningar och bolag inför beslut som har klimateffekter och som inte kan anses vara försumbara.
- Klimatavtrycket prissätts till 4 kr/kg CO₂
- Klimatdata för elenergi i dessa kalkyler ansätts till 400 g CO₂/kWh.

Sollentuna den 18 november 2021

Miljöpartiet de Gröna

Bilaga 1. Utsläppsdata och prisvärdering av klimatgaserData om klimatpåverkan från olika källor

Det är enkelt att hitta uppgifter om olika bränslens klimatpåverkan och SEOM kan upplysa om fjärrvärmens klimatavtryck. Däremot är det svårare att värdera elenergens klimatavtryck. Sätter vi systemgränsen vid landets gränser är klimatavtrycket lågt. Men vidgar vi perspektivet så ser vi att det svenska elnätet är uppkopplat både inom Norden och till kontinenten, och idag har vi en betydande elexport. En mer detaljerad analys visar att under nästan alla årets timmar pågår export eller import till andra länder, som i sin tur är uppkopplade mot andra grannar. Det innebär att vi dels importerar smutsig el från andra länder och dels exporterar grön el till andra länder, där denna el ersätter smutsig el från att produceras. Värdering av klimateffekterna från el som köps in extra eller som produceras bör därför baseras på nordeuropeiska data och därmed ligga på 400 g CO₂/kWh¹.

Ska vi göra annan värdering om vi köpt ursprungsmärkt el?

I utkast till Sollentuna energiplan anges att *"elen som tillförs kommunen kommer från de regionala och nationella elnäten, där kommunen redan har en tydlig inriktning att köpa endast förnybar el till sina verksamheter"*. Om den är förnybar, har den då klimatpåverkan? Att köpa miljömärkt el har en viss betydelse, men ganska marginell så länge det finns ett större utbud av förnybar el än vad som efterfrågas. Tillsvidare blir konsekvensen mest att de som inte väljer förnybar el får ett större inslag av icke förnybar el. Därför bör all el som ingår i kalkylen anses ha samma klimatpåverkan.

Varför värdera utsläppen till 4 kr/kg?

En utsläppsvärdering kan ha olika metodgrunder, vad är kostnaden för att avskilja och lagra koldioxid, vilken kostnadsnivå krävs för att ändra på beteendet, vilka kostnader skulle utsläppen kosta oss globalt i form av skadekostnader?

Trafikverket föreslår² 7 kr per kg koldioxid för tillämpning i samhällskostnadskalkyler och utgör då en långsiktig värdering av den maximala åtgärds-kostnaden för utsläppsreduktionen.

Skulle man däremot önska sig beteendeförändringar via enbart ett skatteinstrument för att uppnå klimatmålen till 2040 skulle en sådan skatt behöva uppgå till ca 17 kr/kg.

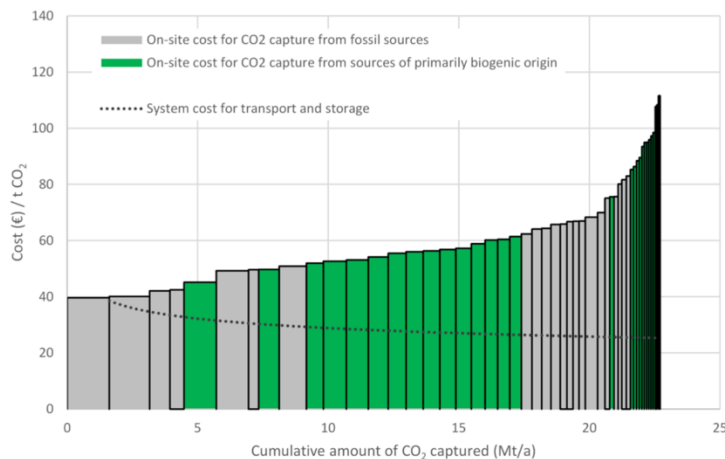
En forskningsgrupp på Chalmers har nyligen visat en sammanställning vad gäller kostnader för kolin fångning och lagring (CCS), dvs för att dels samla in (staplar) och dels lagra (streckad linje) koldioxid från de 28 industrianläggningar i Sverige som släpper ut mest koldioxid, se graf nedan. Summan av stapel och streckad linje motsvarar totala kostnaden. Vid cirka 20 Mton inlagrad CO₂ ligger marginalkostnaden på cirka 1000 kr/ton. Men denna metod är begränsad till de få stora utsläpparna som cementindustri och större kraftvärmeverk. Dessutom är detta energikrävande infångningsprocesser som ökar energibehovet.

¹ Exempel på "kolintensiteten" (g CO₂/kWh) för några länder som alla är sammankopplade; Finland 212, Estland 558, Estland/Lettland 290, Ryssland 372, Polen 671, Tjeckien 410, Tyskland 392 (källa electricitymap.org). En ofta använd värdering för klimateffekterna för elenergi är 400 g CO₂/kWh.

²

I kap 12 i Trafikverkets rapport "Analysmetod och samhällsekonomiska kalkylvärden för transportsektorn: ASEK 7.0"

Billigare, klimatkompenserande, åtgärder som skogsodling i Afrika, vindkraftsverk i Kina etc, är ifrågasatta. Hur länge kommer dessa träd stå innan de sågas ner? Vad säger de som råkar bo på den odlingsbara marken idag? Skulle vindkraftsverken inte byggts ändå, etc ? Uppgiften att reducera klimateffekterna är nu så stora att vi globalt måste genomföra både billiga och väsentligt dyrare åtgärder som CCS.

Figur: F. Johnsson et al, *frontiers in Energy Research*, 11th of Aug 2020

Trafikverkets förslag är en bra utgångspunkt, men med tanke på att koldioxidvärderingen ska tillämpas av kommunen också för tidsmässigt mer närliggande verksamheter, föreslås en mildare nivå på 4 kr per kg koldioxid. Den kan senare utvärderas om tillräcklig för att påverka interna beslut i mer hållbar riktning.

Ska vi alls spara på energi som inte har en direkt miljöbelastning?

Hur värderar vi den framtida el- och värmeenergi som våra byggnader kommer använda? Fjärrvärmen i Sollentuna kommer framöver vara närapå helt fossilfri. Ska vi spara även här och i så fall varför? Jo, om vi minskar efterfrågan på el och förnybar värmeenergi så blir det mer förnybar energi över för att t.ex. producera biodrivmedel och för export till andra länder. Därför är det minst lika viktigt att energieffektivisera även dessa energislag.